

Ostre kritike vladnega predloga demografskega sklada

[SVET KAPITALA](#) , 19.11.2020

Vladni predlog zakona o nacionalnem demografskem skladu je tako z vidika učinka na upravljanje z državnimi naložbami kot z vidika odgovarjanja na demografske izzive neprimeren, je bilo slišati na konferenci v organizaciji Združenja nadzornikov Slovenije (ZNS). Pojavljali so se tudi pozivi k umiku predloga.

Na virtualni konferenci z naslovom Demografski sklad: Kakšno bo novo upravljanje državnih družb je stališče ZNS do predloga zakona predstavil predsednik združenja **Gorazd Podbevšek**.

Kot ugotavljajo v ZNS, v predlogu ne gre za ustanovitev avtonomnega pokojninskega sklada, ampak za preoblikovanje Slovenskega državnega holdinga (SDH) v novo ustanovo, pod okriljem katere bi združili še ostale državne upravljavce. V ZNS bi zato pričakovali, da bo predlog sledil strokovnim smernicam za učinkovito upravljanje. Vendar pa ocenjujejo, da predlog ne samo ne prinaša nadgraditve obstoječega sistema, ampak je celo korak nazaj glede na sedanjo ureditev.

Podbevšek opozarja, da se s predlogom ukinja obstoječi sistem imenovanja nadzornikov SDH. Po novem bi namreč štiri nadzornike imenovala vlada, sedem pa bi jih imenovali v DZ - pet na predlog poslanskih skupin, dva pa na podlagi predloga predstavnikov upokojenec in mladih. Če je cilj sedanje ureditve, da se kadrovanje umakne od strankarskih kvot in kriterija naših, bo zdaj ta pot povsem normalizirana, ugotavlja Podbevšek. Ta opozarja, da se ukinja tudi nepolitičnost nadzornikov in nižajo standardi zanje. Ukinja se tudi večina institutov in varoval glede zagotavljanja integritete in preprečevanja korupcije, je navedel. Regresijo v ZNS vidijo še pri imenovanju nadzornikov v državnih družbah. »Če bo predlog v tem delu potrjen, bomo imeli sistem, ko bo obstajala diskrecijska pravica, da se v nadzorne svete imenuje kogar koli,« je opozoril.

Če bodo omenjene pomanjkljivosti v predlogu ostale, zakon po oceni ZNS ne bo mogel v celoti zaživeti v praksi ali pa bo vodil do hudega nazadovanja v upravljanju državnih naložb. V ZNS so pripravljene v DZ pomagati, da se to ne zgodi, a optimalno bi bilo predlog umakniti.

Za umik se zavzemajo tudi v Gospodarski zbornici Slovenije (GZS), kjer so se tako pridružili podobnim pozivom sindikatov. Glavni ekonomist GZS **Bojan Ivanc** je ocenil, da se v predlogu čuti močan vpliv vlade oziroma politike. Glede na vse povedano predloga ne morejo podpreti.

Podpredsednik Združenja Manager in nekdanji član uprave SDH **Andrej Božič** je spomnil, da je bil v zadnjih letih vendarle narejen napredek pri upravljanju z državnimi naložbami. Kar je predlagano, pa je odmik od teh procesov. Zato so tudi v Združenju Manager kritični do predloga in ocenjujejo, da z njim cilj boljšega upravljanja ne bo dosežen.

Božič je opozoril tudi na to, da kar nekaj sposobnih ljudi zaradi nespodbudnih finančnih in delovnih pogojev ni pripravljeno kandidirati za funkcije v SDH in državnih podjetjih. Pogosto se dogaja tudi neformalen pritisk nanje. Zato je za izboljšanje upravljanja treba spremeniti celotno okolje. Trenutno je namreč tako, da npr. mediji še dodatno pomagajo pri omenjenih pritiskih. Na koncu tako med kandidati ostanejo le še tisti politično poslušni, je dejal.

Ekonomist **Bogomir Kovač** je zatrdil, da smo v Sloveniji v zadnjih 15 letih pijani od oblasti. Ker se v razmeroma kratkih ciklih menjajo vlade, je težko pričakovati, da bodo pri korporativnem upravljanju vladale stabilne razmere. Še posebej, ker je kadrovanje po njegovih besedah povsem spolitizirano. Sprašuje se, kako bi lahko prišli do samostojnega in avtonomnega organa upravljanja, ki bi pripeljal do izboljšav sistema. Morda bi morali namesto DZ in vladi pobudo pri izbiri osnovne institucionalne-upravljaljske strukture zaupati trem najbolj avtonomnim ustanovam, to so Banka Slovenije, ustavno sodišče in računsko sodišče, se je vprašal.

Kritike pa so na konferenci letele tudi na odgovore, ki jih predlog o Nacionalnem demografskem skladu ponuja za demografske izzive in pritisk staranja prebivalstva na javne finance.

Ivanc je ocenil, da lahko v najbolj optimističnem scenariju od upravljanja preostalih državnih naložb pričakujemo nekaj manj kot 300 milijonov evrov denarnega toka. Pa še to bo težko, ker je veliko bolj donosnih naložb SDH že prodal. Ta vsota glede na velikost proračunskega transferja v pokojninsko blagajno nikakor ni zadostna, poleg tega pa gre le za prerazporeditev sredstev, ki gredo trenutno v proračun.

Predlagane rešitve tako po Ivančevem mnenju ne sledijo ocenjenim dolgoročnim potrebam pokojninske blagajne in bodo komaj odgovorile na pričakovano povečanje bremena zaradi usklajevanja pokojnin.

»To z demografskim skladom kot skladom nima nikakršne zveze,« je bil jasen Kovač. Če želimo dati skladu ekonomsko vlogo, ga je treba ob boljšem izkoristku obstoječega premoženja opremiti z novimi viri. Po njegovem mnenju gre za »reševanje obstoječe vladne koalicije in poigravanje s sistemskimi rešitvami za tekoče politične potrebe«. Edino možno rešitev vidi v tem, da gre zakon v celoti v pisanje na novo na podlagi široke razprave.

Sklad, kot je zamišljen, ne bi mogel voditi avtonomne politike upravljanja naložb, je prepričan Božič. Če želimo imeti demografski sklad, vzpostavimo pravi sklad za akumulacijo sredstev, če pa želimo spremeniti sistem upravljanja naložb, naredimo to, je sklenil Podbevšek.